

“ద్రాపది నవ్వింది”

“గోపి”

“వరుడీ ఇండాక మీతో మాట్లాడు తూన్నదీ?”

“చూశావూ వాణ్ణి!”

“మీతో మాట్లాడుతుంటే ఏదో అలావచ్చి, ఎవరు చెప్పా అని చూస్తే—”

“తప్పలేదులే! వాడిదోచరిత్ర! అనుకోకుండానే ఏదో చేస్తాం... ఒకప్పుడవి వివమిస్తాయి... అదే జరిగింది వాడి జీవితంలో కూడా!”

“చాలా వ్యంగ్యంగా చెబుతున్నారే విషయాన్ని!”

“లేదు, విడవర్చి చెబుతామిను. మయసభలో దారీ తెన్ను కానక అవస్థ వదుతున్న దుర్వ్యభుణ్ణి చూచి ద్రాపది నవ్వింది. పరాభవింప బడ్డ దుర్వ్యభుణ్ణుడు, ఆమెను ఆపమానించడానికి నిండు సభలో వివస్రను చెయ్యాలని చూచాడు. తరువాత ప్రతిజ్ఞలు పెరువేసుకు పోయాం... వాటి పర్యవసానం మహాభారతయంధం... అదేమాదిరిఒక ‘సవ్యసాచి’ మా శీను జీవితాన్ని పూర్తిగా మార్చేసింది.”

“ఇది‘స్టిల్’ అంటే అర్థం ‘మాస్టాలంలా’ ఉంది.”

“పోనీ ఇదంతా ఎందుకు, చెబుతామిను వాడికథ.”

“అనగా అనగా!”

“అదేం లేదిప్పుడు, వాడి వయస్సు ఇప్పుడు నలభై. నాలోటి వాడే.”

“అంత ముగ్గుబుట్టలా పండిందే జుట్టు? చూస్తేనే అదో మాదిరినిసిందింది వాలకం.”

“అదే కథంతా! ముప్పైవీళ్ళ వరకూ మంచి పిల్లవాళ్ళలా అగ్రగణ్యుడుగా గడిచేశాడు. ఎటొచ్చీ ఈ పదేళ్ళ కథే నీకు చెప్పదలుచుకున్నది. వాడూ నేనూ చాలా చిన్నప్పుడు కలిసి చదువుకున్నాం. కథాపాఠికి. వాడిపేరు చెప్పలేదు కదూ! శ్రీనివాసరావు. అంతా శీనూ అనే పిలిచే వాళ్ళం. అందరికంటే అరగంట ముందొచ్చీ వాడు పూలుకి, ఆభరణానికి వెళ్ళేవాడు. క్లాసులో వీళ్ళు ఇచ్చినా చాలా నెమ్మదిగా, భరించేవాడు ఆపర గాంధీ

మహాత్మాలా. అట్టేమంది న్నేహితులు కూడా ఉండేవారు కారు ఏదో ఒకటో ఆరో తప్పిస్తే.”

“ఓన్! ఆ ఆరా, మీరేనా?”

“అసలు కథ విను! అటల్లానీ, పోటీ పండే ల్లానీ, ఎక్కడా పాల్గానే వాడే కావసలు. పరిక్షలు మాత్రం వరస తప్పకుండా ప్యాసాతూ వచ్చాడు. అదీ ఏమంత ఘనంగా కాదు మరినీ. పైస్కూల్లో ఉంటూండగానే మరోవూరు మారాం, తరువాత ఆప్పుడప్పుడు వాడినగతి వింటూ వచ్చాను.”

“నేను కాలేజీలో చేరాక రామ్మూర్తి కనబడ్డాడు. ఏరా రామా మన శీనెల్లా ఉన్నాడ్రా? అని అడిగాను ఆలోచన వెళ్ళినంత మట్టుకు ప్రశ్నలడిగేసి తరువాత “అలాగే ఉన్నాడ్రా, పరిక్షలు ప్యాసై పోతున్నాడు. ప్రపంచ జ్ఞానం మాత్రం ఏకోశాన్నా కనబడదు. ఎక్కడేనూ విసురుగా తిరిగే కాలేజీ అమ్మాయిల గాలి తగ్గలే కాస్త బాగువదాలి” అన్నాడు. ఇద్దరం సవ్యసాచిని కాసేపు. తరువాత నాలుగేళ్లు దొర్లిపోయాం. సదాశివు కనబడ్డాడు (ఆప్పుడే కాబోలు బహుశా అమ్మ గారిని చూడానికి బయలుదేరాను) కుశల ప్రశ్నలు అదీ ఇవీ విపోయినాక “శీను సంగతేమన్నా విన్నావురా?” అని అడిగాను. “ఓ! తెలికపోవడం ఏమిటి! ఆ గండామృగం అలాగే ఉన్నాడు. ఇప్పుడు బి. ఏ. ప్యాసైయ్యాడు. రంగుమాత్రం మారలేదన్నీ!” అని చెప్పాడు... మరీ కొన్ని సంవత్సరాలు దొర్లిపోయాం. పెండ్లయినట్లు, పిల్లలు కలిగినట్లు కూడా విన్నాను.

సరిగ్గా విదేశీ క్రిందట ఒకనాటి సాయంత్రం బీచీలో పోతున్నా. ‘డును’ ఉద్యోగంలో చేరినాకే. ఆస్పయ్య కూతురు పెండ్లి తరువాత అక్కడ బీచిదగ్గర ప్రత్యక్షం శీను. అసలు పోల్సుకోలేక పోయాను. రంగు, వేషం, అంతా ఫిరాయిం చేశాడు.

“శీనూ!” అంటూ ఒక గావుకేక పారేశాను.

“అఆ” అంటూ పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి చెయ్యి

ఊడిపోయేట్లు గుంజి క్రశ్నల వర్షం కుగిసించాడు. ఒక చత్ మోహనరంగడిలాగ నొక్కు నొక్కుల జుట్టూ, నెంట్లు వాసన. అమెరికన్ టై. ఇటూ అటూ ఎవరికోసమో చూస్తున్నట్లు వాడిమాపులూ వాలకం చాలా క్రొత్తనిపించింది.

“ఏరా శీనూ ఏవిటి సమాచారం?” అడిగాను.

“అబ్బీ! ఇప్పుడు తీరుబాటులేదు. ఇక్కడికిరా?”

అని ఒక చిన్న కాగితంమీద ఎడ్రను గొలికేడు. గండామ్మగంలాంటి శీత, ఇలా తయారు అయ్యాడంటే కనుక్కోకుండా ఎలాగుండడం? వాడి హోటలుకి వెళ్ళి కలుసుకున్నాను.

సిగరెట్ పాగి ఓలాసంగా వదుల్తూ, గిరగిరా తిరుగుతున్న ఫంకా ప్రక్క ముఖం ఎత్తి చూస్తూ రమ్మని ఆహ్వానించాడు.

“మొదలెట్టు నీ కళ్ళ” అడిగాను.

“కాఫీ రాసి” అని ఆర్డరిచ్చాడు కాఫీకి.

కాఫీ త్రాగుతూ ఆరంభించాడు “నువ్వు డూన్ లోనే ఉంటున్నావా?” మొదటి ప్రశ్న విసిరాడు. “ఆ” అన్నాను.

“ఎప్పు డెల్ఫిపోతావ్” రెండో ప్రశ్న.

“ఏ? అంత ఆత్రుతగా అడిగావు?”

“నుకేలేదు. ఎంతవరకూ నిజం నీతో చెప్పడం అని. నువ్వు హిమాలయాల్లో మానవ సరోవరం ప్రాంతంలో ఉంటావు మల్లా మరో శతాబ్దం వరకూ రావు అని తెలిస్తే నూటికి నూరుపాళ్ళూ నిజం చెప్పేస్తాను.” అన్నాడు విలాసంగానవ్వతూ.

“అంటే ఇప్పుడు నిజం చెప్పవన్నమాట!”

“అబ్బే! అదేంకాదు. కొన్ని ముఖ్యవిషయాలు మాత్రం చెప్పను అంటే!” అని మరి ఆలస్యం చెయ్యకుండా ఆరంభించాడు.

* * *

“నీకు తెలుసుకదూ! స్కూలు, కాలేజీ, తరువాత పెండ్లి ఉద్యోగం అంతాను. అప్పటివరకూ ఆదోనిధంగా పోయేది. రేపునా ముప్పయ్యేళ్ళిది దినమనగా ఇవాళే సాయంత్రం మా శ్రీమతి ప్రక్కమీద వెలకెళ్ళవడుకొని అదే నవ్వటం! ఎందుకో చెప్పదు-నాకు మొదటిసారిగా కోపంవచ్చింది.

“ఎందుకా నవ్వు?” గద్దించాను.

“ఏమండీ! ఒక ప్రశ్న అడుగుతాను, కోప్పడక చెబుతారా?” అని నవ్వుమధ్య తేల్చింది ప్రశ్న.

“ఆ!” అన్నాను.

“మీరు చదువుకూంటున్నప్పుడుగానీ ఉద్యోగం చేస్తూన్నప్పుడుగానీ పెండ్లి చేసుకున్నాకగానీ ఒక శృని ప్రేమించాం ద్వేషించాం, ఇది వాళ్ళు మెచ్చుకున్నారు, ఇది వాళ్ళ కంట్రబించారు, వీళ్ళు మిత్రులు, వీళ్ళు కారు అనుకున్నారా? దేనికన్నా ప్రమాదవశాన్నన్నా ఒక ప్రేమ వచ్చిందీ?” అని.

“ఎందుకూ?” అని అడిగాను తెల్లబోయి.

“ఎందుకేంటి! వచ్చిందా, రాలేదా?” అడిగింది మా శ్రీమతి. నువ్వు వినేఉంటావు మా శ్రీమతి పెండ్లిసాటికి చాలా అందగత్తె అనీ, ప్రమాదవశాన్న నాలాంటి అడవిమనిషికి ‘భార్యగా’ లభ్యమైందని ప్రజ అనుకోవడం. అదే ఆభిప్రాయాన్ని మా అవిడకూడా కలిగిఉండడంలో అసహజమేమీ లేదనుకో!

అడిగిన ప్రశ్నకి తీవ్రంగానే “లేదు” అని చెప్పేశాను.

“అది రేపు రానున్నది” అని ప్రకటనమందిరి చెప్పింది.

“ఎవరా ఇచ్చేది?” అడిగాను ఘాటుగా.

“నిన్న వాళ్ళంతా వచ్చారా? మాటల నంద ర్భంలో రేపు మా ఆయన ముప్పయ్యేళ్ళ పుట్టిన రోజు అంటే అంతా ఆదోమాదిరిగా నవ్వీ, తప్పకుండా ఒక బహుమతి ఇవ్వాలన్నారు. వాద ప్రతివాదాలు బాగా జరిగాయి.” అని, అమ్మలక్కల వాదప్రతివాదాల సారాంశాన్ని విన్నవించింది శ్రీమతి. (అదిప్పుడు చెప్పడానికి నాకు ఓసికకానీ తీరుబాటుకానీ లేదనుకో!).”

“నీ మాటకర్ణువచ్చాననుకోక, రామ్మూర్తి కూడా అదే అన్నాడు, ‘నీకు నిల్లెల్నెలా కంటున్నాడ్రా’ అని.” నేనన్నది విన్నట్లుగా విలాసంగా నవ్వి మీసంమెలేసి, మరో సిగరెట్ ముట్టించి కళ్ళ సాగించాడు.

“మా శ్రీమతి నవ్వు, అడంగుల ఆరహాస్యం, చాలా కలవరపెట్టాయి. అంతవరకూ గడచిన డీవికలలో ఏవో ఉండవలసిన మైలురాళ్ళు లేనట్లనిపించింది. లోపల లోపల ఏదో కట్టోలం జరుగుతున్నట్లు, నేనేదో మారిపోతున్నట్లు ఫీలయ్యాను.

మర్నాడు మా శ్రీమతి స్నేహితురాండ్రు, వారి భర్తలూ ఆహ్వానించబడ్డారు. అంతా మనం 'మమ' అంటూ కూర్చోచుండమే ఎప్పటిలాగే. భోజనందగ్గర మామూలుగానే ఎవ్వరూకట్టించుకోలేదు. వయస్సులోఉన్న మా శ్రీమతి స్నేహితులు స్వేచ్ఛగా నన్ను రాసుకుపోయి, మూతులు పక్కకి తిప్పుకొని నవ్వుకునేవారు. మా శ్రీమతి ఎప్పటిలాగే అతిథులను సత్కరించడంలో నిమగ్నురాలైఉంది... క్రిందటిరాత్రి నాలో కలిగిన చలనం పర్యవసానం కాబోలు, తెలియక చేసిన వాళ్ళ చిలిపిచేష్టలు, చూపులు చాలామత్తు కలిగించాయి. మా శ్రీమతి లెక్కెరులో నాప్రవర్తనవల్ల ప్రజ ఆమెకి పుట్టిన దిడ్లన్నీ కూడా తంకిస్తూన్నట్లు చెప్పినమాట జ్ఞాపకం వచ్చింది... ఇహ జనసమూహాన్ని వదిలి, పెరట్లో నుయ్యిదగ్గర పచారుచేస్తూ నిలబడ్డాను.

కొంచెం నేపట్టోనే మా ఆవిడ నూలిదగ్గరకి వస్తూన్నట్లయింది. "అతిథులు ఏమనుకుంటారండీ మీరు కనపడకపోలే!" అన్న ప్రశ్న మొదటినిగా తెలుసు. చాటుగా నిలబడ్డా. ఆ వచ్చినది మా ఆవిడకాదు. మా ఆవిడ స్నేహితురాలు, పేరు రాధ అని తరువాత తెలిసింది. గుండె దబదబా కొట్టుకుంది. కాని ఏదో తెలియని నరాల ఉండ్రే కంతో ఆమె చెయ్యి పుచ్చుకుని నావైపు లాక్కున్నాను. ఆకస్మాత్తుగా జరిగిన ఈ సంఘటనకి భిత్తపోయి ఆరవడానికి సిద్ధంగాఉంది. "నువ్వరి చినా ఏమీ లాభంలేదు. ఎవ్వరూ నమ్మరు. నువ్వే నాకోసం వచ్చావు అంటారు మీదు మిక్కిలి" అంటూ ఆమెని మరిదగ్గరగా లాక్కున్నాను. నే చెప్పిన విషయం ఆర్థం చేసుకుంది. ఆమెకికూడా నాప్రవర్తన ఆర్థంకాలేదు... పశి కరణ మంత్రం పడ్డదానిలా లొంగిపోయింది. ఆమె నన్ను చూచే వచ్చింది. చీకటిలో ఒక యువతిని ఒంటరిగా చూస్తే తప్పకుండా లేడి పిల్లలా ఒక గంతువేసి పారిపోతానని ఆమె ఆభిప్రాయం: ఈ చిలిపితనం ఫలితం తరువాతకాని ఆమెకి అవగాహన కాలేదు.

వరి అవాళతో కథ ఆడ్డంగా తిరిగింది. ఆహ్వాన వ్రతాలని రద్దుచెయ్యటం మానేశాం. ప్రతీ ఆహ్వానాన్ని, ఇదే విధంగా ఏదో కొత్త పిట్టని వట్టడానికి వాడుక చేసేవాణ్ణి... దూసుకుపోయేట్టు చూచే

మా శ్రీమతి స్నేహితులు నా కోర చూపులకి కట్టుకోలేకపోయారు. శ్రీమతి నాలో మార్పు గుర్తించి కంగారుపడ్డది కాని అప్పటికప్పుడే చాలా దూరం పోయింది వ్యవహారం. ఇప్పుడో ఆమ్నాయి నా తలకి మత్తెక్కించింది. ఆమెకోసమే ఈ వేటం తాను" అని ముఖంమీద బిడ్డు సెంటు వాసనల చేతి రుమ్మాలలో తుడుచుకున్నాడు.

"ఆమె సంసార స్త్రీయేనా?" అడిగాను. "అదంతా తర్జనభర్జన చేసే అపస్తలూ నేను లేనబ్బాయ్!" అన్నాడుశీసు. "ఇదేం బాగులేదోయ్ శీసు!" అన్నాను.

"వెళ్ళాం పిల్లలూ ఇల్లు వ్యవహారం ఉన్న వాడివి... ఇదేనా సుస్వనేడి? ఆపన్నీ చాలా మంది చెప్పారు. మా ఆవిడ గోల నువ్వూ మొదట్లో వింటే గుండె కరిగిపోయి ఉండేది కానీ ఇదేదో భూతం పట్టినట్లంది, మళ్ళా రాస్తూ మారేట్టు కనబడదోయ్." అన్నాడు ఒక దీర్ఘనిశ్వాసం విడుస్తూ.

"ఎందుకింత?" "ఛాబుబుద్ధి! ఆంలేనా? ఛాడో మంచో, ఎరాగోయ్ మళ్ళా పాత డీవితానికి పోయేది! ఈ మార్పు వచ్చాక, ఎన్ని సంఘటనలు జరిగాయను కున్నావ్? మొదట్లో తెలిసిన ప్రతివాళ్ళూ చేసికొదానికి పిలుస్తూ వచ్చారు. తరువాత ఆహ్వానాలు కప్పపడి తెప్పించు కొనేవాణ్ణి. ఇప్పుడాస్తితి కూడా మారిపోతుంది. ఎవరూ నన్ను తెలిసినంత వరకూ పిలవరు. ఒక విషయం చెబుతే నువ్వూ నమ్మవు. ఇప్పటికీ చాలామంది అడవాళ్ళు నాకు ఆహ్వానాలు వచ్చేట్టు చూస్తారు... భర్తలకెంత భయమో భార్యలకంత—" ఆపేశాడు ఆర్థవాక్యంలో. "భేష్" అన్నాను.

"నువ్వూ వేగిరం జండా ఎల్లెయ్యక పోలే నాకు నిద్దర పట్టదు. ఇవాళ మూడొంతులు ఆ పిట్టని పట్టే నన్నుమాటే."

"అ!" అని నోరు తెరుచుకొని విన్నాను. ఇదంతా వీడి కట్టుకథ అనీ, ఇదోరకం పిచ్చి అనీ నా నమ్మకం వింటూన్నంత నేపూ. లేకపోలే శీనేవిటి ఈ వ్యవహారం ఏవిటి.

"నేనిక వెళ్ళిపోవాలి. నువ్వనవసరంగా నా విషయంలో జోక్యం కలుగ జేసుకోకు ధర్మవసానాలు జోరుగా ఉంటాయి." అనేసి లోపలికి

వెళ్ళాడు. వాడి వాళికంఠా మామూలు పిచ్చి ఏమీ కనపడలేదు. శలవు పుచ్చుకొని వచ్చేశాను.

నేనూ హోటలు విడిచి బయటకువచ్చి ఇటూ అటూ తిరిగి చీచికి చేరుకున్నాను. 'నేనేంచెయ్యాలి? ఏడినెలా శిక్షించాలి?' అని అని ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాను. ఎవడో ఆగంతకుడు వచ్చి "ఒక అమ్మగారు పిలస్తూన్నారండీ" అని చెప్పాడు. సందు తిరిగి ఆగంతకుడు చూపిన ఇంట్లోకి వెళ్ళాను. ఒక ముప్పది ఏండ్ల ప్రాథమిక దీర్ఘ విచారంతో ఉన్నట్లు కూర్చుంది. ఒకప్పుడు చాలా అందంగా ఉన్నట్లు కూడా ఎవరైనా గుర్తించవచ్చు. కూర్చోమంది. ఆమె ప్రవర చెప్పింది. శ్రీనివాస రావు భార్య. ఇద్దరు పిల్లలు. ఆయన్ని వెంబడిస్తూ వచ్చింది. ఎలాగైనా శిశువు దాల్చో పెట్టమని కథంతా చెప్పింది. శిశు చెప్పింది చాలామట్టుకు నిజమే! ఉద్యోగం మానేశాడు. పిత్రాస్థితం తగల పెట్టేశాడు. ఎవరు ఏమన్నా లక్ష్యం లేదు. 'చంపుతా నరుకుతా' అని కూడా బెదిరిస్తాడు. శిశువు చేసిన ఎగతాళి తప్ప తక్కినవన్నీ శిశు చెప్పినట్లే చెప్పింది.

"నాకేమీ పాలుపోకుండా ఉండండి!" అన్నాను.

"పోసి ఆయన్నో రెండేళ్లు కైలుకేనా వంపిస్తే దాల్చోపడతారేమో!"

"ఎలాగ?" అడిగాను.

"అదే నాకూ తెలీకుండా ఉంది" అన్నది.

"ఎవరో చెప్పారనో, ఏదో దొంగతనం చేశాడనో" అని చెప్పాను.

"అదేమీ ఎలాగండీ అని! అంతా ఘరానా కుటుంబాల్ని నాశనం చేశారు. ఎవ్వరూ రారు బయటికి" అన్నది నిస్పృహగా.

"అయితే నేనేంచెయ్యగల్గు మరీ?" అడిగాను సందేహంగా.

"అదేనండీ! మీ కిక్కడ దగ్గర బంధువుల్లో పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుంట, ఆయనతో చెప్పి కాస్త దయ్యంపదిలేవరకూ కాపెట్టమంటే!" అని అసలు నిషయానికి వచ్చింది.

దేవాంతకం పిడుగులా ఉండనిసించింది ఆవిడ నిషయం. ఎలా కనుక్కుండో విషయమంతా నాకే తప్పర్యంపేసింది.

"అదేమీ! నే నీక్కడ ఒకటిరెండు రోజులు మాత్రం ఉంటానండీ, నావల్ల పడదండీ. తమిం చండీ!" అంటూ మెల్లిగా తప్పుకున్నాను.

ఆమెనిచూస్తే దయ, అసహ్యం రెండూ ఒక్కసారే వేశాయి. కాని ఎలాగో తప్పుకున్నాను ఈ గొడవనుంచి.

"అయితే చివరకేమైంది?" అడిగింది శ్రీమతి.

"ఏమవడం ఏమిటి. ఆమె శోధికప్రకారం, ఒక సారి ఒక మైనరు అమ్మాయిని చెడిపాడని కేసు. దాతో రెండేళ్లు శ్రీ కృష్ణ జన్మస్థానం. తరువాత మళ్ళా ప్రజలమధ్య పడ్డాడు. ఈ మారు భయం భక్తి లేకుండా, మరీ వెచ్చు మీరిపోయాడు. శ్రీని భార్య పిచ్చెత్తిపోయింది. పిల్లలు ఎక్కడో చేరుకున్నారు. ఇప్పుడు ఎవ్వరూ ఏమీ చెయ్యలేరు వాణ్ణి. సానిటీషియంటు క్వేచ్చగా తిరుగు తున్నాడు.

"తిండి" అడిగింది మళ్ళా.

"అదీ అక్కడే. నాటకంలా అంతర్నాటకం. వీడిని చూస్తే ఒక సానికి మోజు. వీడంటే పడి చస్తుండటం. ఇంటికి ఒస్తే చాలని చూస్తుండటం. జేమి ఖర్చు కూడా ఇచ్చి పోషిస్తుండటం!" చెప్పాను.

"ఇదంతా ఎవరు చెప్పారు మీకు" అడిగింది శ్రీమతి.

"వాడే! ఇప్పుడు చెబుతూన్న సోదంతా అదే! పూర్వంకంటే తెగబడి విషయాలు చెప్పాడు. 'ఎప్పుడు డూన్ వెళ్ళిపోతావ్' అని అడిగి నువ్వున్నా, ఎవరితోటి చెప్పినా నాకేం ఫరవాలేదులే ఇప్పుడు అన్నాడు తాపీగా."

"ఫీ!"

"ఫీ! ఏం! అంత మంచివాణ్ణి వెక్కిరిస్తే అంతే జౌతుంది. చూడమ్మాయ్! నన్ను కూడా అలాగే ఎగతాళి చేశావ్! ఎవరెప్పుడు మారిపోతారో?" అన్నాను హాస్యంగా.

"మీ పుణ్య ముంటుంది బాబూ! నేరకపోయి కదిపాను. ఇంక వెళ్ళి వంట చేసుకుంటా" అంటూ హడావుడిగా కంగారుగా వెళ్ళిపోయింది శ్రీమతి. నాకు నవ్వాగలేదు.

(అధారం: మొపాసా)